

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

w sprawie K. S.

uniewinnionego od zarzutu z art. 160 § 2 k.k.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 11 lipca 2024 r.
wniosku obrońcy - adwokata D. M. - o zasądzenie na rzecz uniewinnionego K. S.
zwrotu kosztów ustanowienia obrońcy
w postępowaniu kasacyjnym,
na podstawie art. 626 § 2 k.p.k., art. 632 pkt 2 k.p.k., art. 636 § 1 k.p.k.
i art. 637a k.p.k.

p o s t a n o w i ł

- I. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz K. S. kwotę 11.520 zł
(jedenaście tysięcy pięćset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu
kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu kasacyjnym;**
- II. nie uwzględnić wniosku w pozostałym zakresie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 sierpnia 2023 r., w sprawie V Ka 338/23, Sąd Okręgowy w Koszalinie po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego K. S., uniewinnił go od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 160 § 2 k.k. W dniu 6 czerwca 2024 r. Sąd Najwyższy oddalił jako oczywiście bezzasadną kasację Prokuratora Prokuratury Regionalnej w Szczecinie wniesioną na niekorzyść tego oskarżonego, a kosztami postępowania kasacyjnego obciążono Skarb Państwa.

W dniu 19 czerwca 2024 r. adwokat D. M. złożył wniosek o zasądzenie na rzecz uniewinnionego K. S. od Skarbu Państwa kwot 8610 zł oraz 10.000 zł, dołączając dwie faktury dokumentujące dokonanie takich wpłat przez K. S. na rzecz Kancelarii Adwokackiej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

W ocenie Sądu Najwyższego wniosek obrońcy generalnie zasługiwał na uwzględnienie, jakkolwiek tylko częściowo.

Zgodnie z dyspozycją art. 626 § 1 k.p.k. w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd określa, kto, w jakiej części i zakresie ponosi koszty procesu. Natomiast na mocy art. 637a k.p.k. do kosztów postępowania kasacyjnego stosuje się odpowiednio przepisy o kosztach postępowania odwoławczego, chyba że ustawa stanowi inaczej. Na podstawie art. 636 § 1 k.p.k., w sprawach z oskarżenia publicznego, w razie nieuwzględnienia środka odwoławczego, wniesionego wyłącznie przez oskarżonego lub oskarżyciela posiłkowego, koszty procesu za postępowanie odwoławcze ponosi na ogólnych zasadach ten, kto wniósł środek odwoławczy, a jeżeli środek ten pochodzi wyłącznie od oskarżyciela publicznego, koszty procesu za postępowanie odwoławcze ponosi Skarb Państwa. Do kosztów procesu natomiast należą nie tylko koszty sądowe, ale i uzasadnione wydatki stron, w tym z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy lub pełnomocnika (art. 616 § 1 k.p.k.). Z kolei jak stanowi art. 632 pkt 2 k.p.k., w razie uniewinnienia oskarżonego koszty procesu w sprawach z oskarżenia publicznego ponosi Skarb Państwa. Wobec tego, to Skarb Państwa ponosi koszty postępowania kasacyjnego, które w odniesieniu do K. S. zakończyło się oddaleniem kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Podstawę prawną do ustalenia wysokości wydatków poniesionych w związku z ustanowieniem jednego obrońcy, stanowią przepisy ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2022 r., poz. 1184, z późn. zm.) oraz przepisy aktualnie obowiązującego Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2023 r., poz. 1964, t.j.). Zgodnie z art. 16 ust. 1 w/w ustawy, opłaty za czynności adwokackie ustala umowa z klientem, niemniej umowa ta jest wiążąca tylko w relacji pomiędzy obrońcą będącym adwokatem i jego mocodawcą. Ustalona w

umowie wysokość opłat za czynności adwokackie nie musi stanowić podstawy zasądzenia przez sąd poniesionych przez tę stronę kosztów zastępstwa prawnego. W rozpoznawanej sprawie nie jest więc ona dla Sądu wiążąca. W przypadku opłat za czynności adwokackie przed organami wymiaru sprawiedliwości, stanowiących podstawę do zasądzenia zwrotu kosztów obrony, sytuacja przedstawia się inaczej, gdyż podlegają one określonym limitom. Wysokość kosztów procesu związanych z udziałem obrońcy lub pełnomocnika będącego adwokatem, zasądzanych w sprawie karnej od Skarbu Państwa lub przeciwnika procesowego na rzecz strony, której racje zostały w procesie uwzględnione, jest limitowana wysokością rzeczywiście poniesionych kosztów. Jak wynika z § 15 ust. 1 powołanego wyżej Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, opłaty stanowiące podstawę zasądzenia kosztów zastępstwa prawnego i kosztów adwokackich ustala się z uwzględnieniem stawek minimalnych określonych w rozdziałach 2 - 4, z czego wnosić należy, że są one podstawą do ustalenia wynagrodzenia. Natomiast zgodnie z § 15 ust. 3 tego rozporządzenia, nie może ona przekroczyć sześciokrotności stawki minimalnej. Ocenie sądu podlegają również takie wyznaczniki, jak m.in. nakład pracy adwokata w korelacji względem rodzaju i stopnia złożoności sprawy oraz obszerności materiału dowodowego. Zasądzając wynagrodzenie wyższe od minimalnego należy wskazać okoliczności uzasadniające takie postąpienie, a związane z charakterem sprawy, zwiększonym nakładem pracy adwokata oraz wkładem jego pracy w przyczynienie się do wyjaśnienia sprawy i rozstrzygnięcia.

Zatem kontrolując oświadczenie o wysokości kosztów obciążających stronę z tytułu wynagrodzenia adwokata, sąd z jednej strony jest zobowiązany badać czy nie przekracza ono sześciokrotności stawki minimalnej przewidzianej dla danej sprawy, a z drugiej czy zasądzenie kwoty przewyższającej stawkę minimalną uzasadniają okoliczności wskazane w § 15 ust. 3 w/w rozporządzenia (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 września 2022 r., IV KK 470/21, LEX nr 3485830; z dnia 18 lutego 2020 r., V KK 534/18, LEX nr 3260337; z dnia 25 października 2023 r., V KK 128/22, LEX nr 3619872*). Ocenie sądu podlegają takie wyznaczniki jak m.in. nakład pracy adwokata, rodzaj i złożoność sprawy, czy też wkład pracy adwokata w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

W sprawie niniejszej obrońca wystąpił o zasądzenie na rzecz K. S. zgodnie z przedstawionymi fakturami, kosztów ustanowienia obrońcy w postępowaniu kasacyjnym w łącznej kwocie 18.610 zł. Kierując się wskazanymi powyżej przesłankami trzeba zauważyć, że łączna maksymalna - możliwa do zasądzenia w tej sprawie - kwota opłat za czynności adwokackie wynosi 11.520 zł w sytuacji, gdy według minimalnej stawki byłaby to kwota 1920 zł. Jednak Sąd Najwyższy, kierując się przesłankami określonymi w § 15 ust. 3 pkt 3 i 4 powołanego powyżej Rozporządzenia (rodzaj i zawartość sprawy oraz nakład pracy adwokata związany z obroną w postępowaniu przed Sądem Najwyższym), uznał za zasadne zasądzenie kwoty 11.520 zł tytułem zwrotu opłaty za czynności adwokackie podjęte w postępowaniu kasacyjnym. W postępowaniu tym obrońca K. S. złożył pisemną odpowiedź na kasację prokuratora. Chociaż w powyższym rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie brak jest określenia stawki wynagrodzenia za sporządzenie „odpowiedzi na kasację”, to jednak respektując brzmienie § 20 tego rozporządzenia, który nakazuje wysokość stawek minimalnych w sprawach nieokreślonych w rozporządzeniu ustalać przyjmując za podstawę stawkę w sprawach o najbardziej zbliżonym rodzaju, uznano, że należało zastosować jego § 11 ust. 4 pkt 2, określający stawki minimalne przewidziane dla czynności m.in., za sporządzenie opinii o braku podstaw do wniesienia kasacji. A zatem należało przyjąć, że stawka minimalna za sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na kasację wynosi 720 zł (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 22 marca 2021 r., IV KK 574/20, LEX nr 3149735; z dnia 29 września 2020 r., IV KK 603/19, LEX nr 3276326; z dnia 26 czerwca 2019 r., IV KK 372/18, LEX nr 2686036*).

Nadto, obrońca w dniu 24 maja 2024 r. był obecny na rozprawie przed Sądem Najwyższym. Zgodnie z § 11 ust. 2 pkt 6 w/w rozporządzenia, stawka minimalna za obronę przed Sądem Najwyższym wynosi 1200 zł.

Sąd Najwyższy miał na uwadze stopień zawartości niniejszej sprawy i związany z tym nakład pracy adwokata. Wyszczególnione na wystawionych przez adwokata fakturach kwoty przekraczały jednak sześciokrotność wskazanych stawek minimalnych. Zatem w ocenie Sądu Najwyższego, chociaż brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku o zasądzenie zwrotu wynagrodzenia obrońcy w

pełnej dochodzonej kwocie, to w świetle kryteriów wskazanych w § 15 ust. 3 rozporządzenia, kwotę należnego wynagrodzenia należało podwyższyć do sześciokrotności w/w stawek minimalnych (1200 zł × 6 i 720 zł × 6). Zatem łączna maksymalna w tej sprawie i możliwa do zasądzenia kwota opłat za czynności adwokackie wynosi 11.520 zł, która to kwota mieści się w granicach przewidzianych stawkami - minimalną i maksymalną - określonymi przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[PGW]

[ms]